

Onderwerp

Internetconsultatie: Wetsvoorstel afkoelperiode colportage

Datum

8 oktober 2025

Ons kenmerk

2025/EZ/WAC

Aan het Ministerie van Economische Zaken,

Op 12 september jl. is het *Wetsvoorstel afkoelperiode colportage* in consultatie gegaan. Goede Doelen Nederland, de branchevereniging van meer dan 300 maatschappelijke organisaties met een CBF-keurmerk, deelt haar visie op het *Wetsvoorstel afkoelperiode colportage*.

Het standpunt van Goede Doelen Nederland:

- Dit wetsvoorstel introduceert een afkoelperiode van drie werkdagen bij verkoop buiten verkoopp ruimte (colportage). Zo kan de consument zonder druk van de aanwezige verkoper een weloverwogen aankoopbeslissing nemen. Dit wetsvoorstel is niet van toepassing op charitatieve en ideële instellingen, kerken of andere religieuze en levensbeschouwelijke instellingen wanneer zij overeenkomsten aanbieden zonder tegenprestatie, zoals giften. Giften aan maatschappelijke organisaties kwalificeren niet als dienst in de zin van artikel 6:230g, eerste lid, onderdeel d, BW. Hierdoor vallen overeenkomsten van charitatieve en ideële instellingen niet onder de reikwijdte van afdeling 2b van titel 5 van Boek 6 BW. Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de breed gedragen TK-motie Zeedijk c.s. waarin onder meer wordt aangegeven dat een sterk en onafhankelijk maatschappelijk middenveld, waaronder goede doelen, van cruciaal belang is voor een gezonde en goed functionerende samenleving.
- Om hun missie te kunnen realiseren, bouwen goede doelen een achterban op en vragen ze burgers om hun werk te steunen. Deze steun van burgers kan bestaan uit het doneren van geld, goederen en/of tijd.
- Het succes van het werk van goede doelen hangt af van het vertrouwen van donateurs en het bredere publiek. Gezien hun unieke rol moeten zij zonder onnodige drempels om publieke steun kunnen vragen. Zij handelen niet met het oog op commercieel gewin, maar zetten zich volledig in voor de samenleving. Donaties aan goede doelen zijn geen complexe overeenkomsten. Ook is er geen sprake van een tegenprestatie, waarbij een levering van een product of dienst plaatsvindt. Bovendien kan een betreffende overeenkomst gemakkelijk worden opgezegd.
- **Goede Doelen Nederland benadrukt het belang van het toepassingsbereik van dit wetsvoorstel, waarbij charitatieve en ideële instellingen (goede doelen) buiten het bereik vallen. Goede doelen Nederland is het volledig eens met dit toepassingsbereik.**

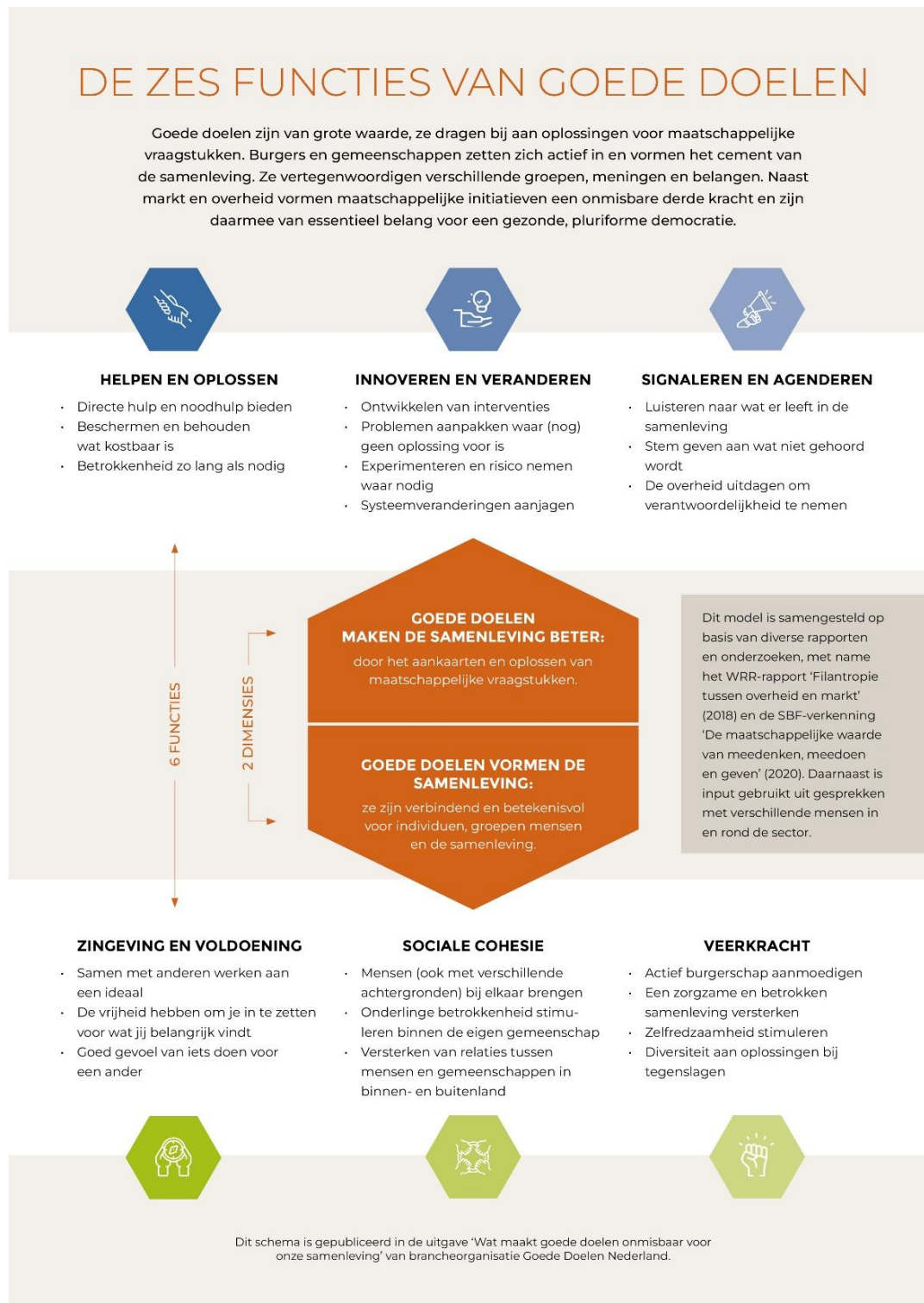
Hieronder volgt een toelichting

De rol van goede doelen binnen de samenleving

Goede doelen, als onderdeel van het maatschappelijk middenveld, vervullen naast de overheid en het bedrijfsleven, verschillende maatschappelijke functies in onze samenleving. Het werkterrein van goede doelen is zeer divers. Ze bieden niet alleen hulp en oplossingen, maar zijn ook aanjagers van verandering, hebben innovatieve kracht en brengen de zorgen van burgers onder de aandacht van de overheid, politici en de samenleving. Bovenal versterken zij de

samenhang in onze samenleving en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de betrokkenheid en sociale cohesie tussen mensen en groepen in de hele samenleving. De betrokkenheid is niet gebonden aan één politieke kleur.

Op 21 maart 2024 hebben wij onze publicatie 'Wat maakt goede doelen onmisbaar voor onze samenleving'¹ gepresenteerd. Deze publicatie beschrijft zes functies van goede doelen. De zes functies zijn: 1) helpen en problemen oplossen, 2) innoveren en veranderen, 3) identificeren en bewustwording creëren, 4) betekenis en voldoening bieden, 5) sociale cohesie, en 6) veerkracht.

¹ Goede Doelen Nederland, 2024, *Wat maakt goede doelen onmisbaar voor onze samenleving* [GD-Maatschappelijke Waarde Interactief WEB.pdf](#)

Het belang van een pluralistische en sterke democratische rechtsstaat

In de Verkenning 'Filantropie op het grensvlak van overheid en markt' wijst de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) op de toegevoegde waarde van maatschappelijke organisaties voor de sociale cohesie en een pluralistische democratie. De raad adviseert om 'het unieke karakter van filantropie te erkennen en te respecteren' en rekening te houden met de complementaire functies van filantropie in het algemeen belang.

De minister van Justitie en Veiligheid (JenV) heeft deze bijzondere positie van goede doelen eerder ook bevestigd.² Volgens de minister van JenV geven goede doelen burgers de ruimte om vanuit altruïstische motieven een steentje bij te dragen aan de maatschappij. Dit versterkt de banden tussen mensen en gemeenschappen en bevordert de sociale cohesie. Aan deze functie komt extra belang toe gezien de actuele (politieke) ontwikkelingen in de maatschappij en gelet op de toename van ongelijkheid in de samenleving.³ Daarnaast heeft de sector volgens de minister van JenV een signaalfunctie: geefgedrag drukt opinies uit over behoeften en noden in de samenleving en vervult daarmee een belangrijke functie in het systeem van *checks and balances* in onze democratie. Goede doelen kunnen bovendien een innovatiefunctie hebben: fondsen kunnen nieuwe werkwijzen uitproberen zonder afkerig te zijn van risico's, aldus de minister van JenV.

De minister van JenV bevestigt dat het kabinet hecht "*aan het stimuleren van vrijwillige inzet als uiting van waardering voor de fundamentele bijdrage van filantropie aan onze samenleving*". Benadrukt wordt dat het kabinet bij beleidsinitiatieven die de sector raken het belang van filantropie "*zorgvuldig afweegt tegen andere maatschappelijke belangen*".⁴

Het belang van publieksvertrouwen en zelfregulering voor maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties zijn voor hun werk afhankelijk van publieke steun. Die steun komt niet vanzelf. Uit onderzoek⁵ blijkt dat mensen het meest geneigd zijn om te geven wanneer ze daar actief om worden gevraagd. Het is daarom van cruciaal belang dat maatschappelijke organisaties de ruimte behouden om via verschillende kanalen om donaties te vragen. Het vragen van steun moet op een verantwoorde wijze gebeuren. Mede daarom investeert de sector al jaren in krachtige zelfregulering. Met ingang van 2016 is er voor goede doelen de Erkenningsregeling. De normen waar goede doelen in het bezit van een keurmerk zich aan moeten houden zijn vastgesteld door een onafhankelijke Commissie Normstelling. De onafhankelijke toezichthouder CBF houdt toezicht op de naleving van de normen. Inmiddels hebben meer dan 700 goede doelen een keurmerk.

Ook door middel van specifieke gedragscodes (Stichting Reclame Code en Stichting Regulering huis-aan-huis werving) wordt er voor gezorgd dat fondsenwerving – of dat nu aan de deur, via de telefoon of online gebeurt – met respect voor de donateur verloopt. Het is onvermijdelijk dat in het contact met de potentiële donateur niet altijd alles conform de geldende gedragsregels/normen verloopt. Maar klachten worden uiterst serieus genomen, zorgvuldig behandeld en gebruikt om de praktijk te verbeteren. Ook hier speelt onder meer het CBF een rol.

² Kst II 2019/20, 32740, nr. 21, via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32740-21.pdf>

³ SCP, *Aanzienlijke verschillen tussen sociale klassen in Nederland*, 2023, <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2023/03/07/aanzienlijke-verschillen-tussen-sociale-klassen-in-nederland>.

⁴ Kst II 2019/20, 32740, nr. 21, via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32740-21.pdf>

⁵ Vrije Universiteit Amsterdam, 2014, *De acht motieven voor geefgedrag: Waarom geven mensen geld aan goede doelen?* <https://research.vu.nl/files/1078293/Wiepking%20Bekkers%2014b.pdf>

Overeenkomsten tussen het goede doel en de donateur kunnen bovendien op ieder moment door de donateur worden opgezegd. Het CBF ziet er sinds 1 januari 2025 ook op toe dat het goede doel de donateur de mogelijkheid biedt om eenvoudig op te kunnen zeggen. Goede doelen hechten uiteraard aan een goede relatie met hun (toekomstige) donateurs.

Elk jaar werven de bij ons aangesloten goede doelen via huis-aan-huis werving meer dan 400.000 vaste donateurs, wat jaarlijks minstens 47 miljoen euro oplevert. Donateurs ontvangen een duidelijke bevestiging van hun toezegging. Het invoeren van een extra vereiste, zoals een afkoelperiode, zou een extra barrière vormen die deze wijze van fondsenwerving feitelijk onmogelijk zou maken, omdat de kosten dan te hoog worden. Anders dan bij commerciële aanbiedingen, ontbreekt bij donaties een direct persoonlijk voordeel. Het steunen van een goed doel is voor veel mensen heel belangrijk, maar niet urgent. Mensen hebben niets te verliezen als ze niet bevestigen, waardoor het risico op uitval groot is. Het is dan ook goed dat er geen afkoelperiode voor goede doelen komt.

We zien dat er steeds vaker beperkingen worden opgelegd om consumenten te beschermen — een begrijpelijk en belangrijk uitgangspunt. Voorkomen moet echter worden dat goede doelen onder dezelfde regels vallen als commerciële partijen. Bij telemarketing is terecht een uitzonderingspositie voor goede doelen gecreëerd, en ook bij deze afkoelperiode vallen goede doelen buiten het toepassingsbereik. Maatschappelijke organisaties worden regelmatig — zij het onbedoeld — meegetrokken in regelgeving die niet op hen is toegesneden. Ook bij online werving, onder de nieuwe Europese Transparantieverordening, worden goede doelen direct geraakt. Zo stapelen de barrières zich op. Tegelijkertijd wordt er bezuinigd op overheidssubsidies en wordt van goede doelen verwacht dat zij hun eigen inkomsten genereren. Juist daarom is het van belang dat de ruimte om fondsen te werven behouden blijft.

De bescherming van de grondrechten van maatschappelijke organisaties

De bescherming van de grondrechten en vrijheden van individuen, en in het verlengde daarvan maatschappelijke organisaties, zoals hun vrijheid van vereniging, vrijheid van meningsuiting, demonstratie en informatie, is een belangrijke taak van de overheid. Belangrijke voorwaarden die een inbreuk op hun grondrechten en vrijheden kunnen rechtvaardigen, zoals noodzaak, evenredigheid en voorzienbaarheid, worden vaak niet vervuld.

De vrijheid van vereniging wordt gewaarborgd door talrijke internationale documenten, waaronder het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (art. 12) en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM, artikel 11). Algemeen wordt erkend dat het recht van maatschappelijke organisaties op toegang tot middelen een integraal onderdeel is van het recht op vrijheid van vereniging.

Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat wetgeving die het optreden of functioneren van verenigingen aanzienlijk bemoeilijkt, moet worden aangemerkt als een inbreuk op het recht op vrijheid van vereniging en bijgevolg als een beperking van dat recht, zoals vastgelegd in artikel 12 van het Handvest. Een dergelijke beperking van het recht op vrijheid van vereniging en toegang tot middelen is alleen gerechtvaardigd als de beperking bij wet is vastgelegd, een legitiem doel dient en noodzakelijk is in een democratische samenleving.

De vrijheid van meningsuiting en de verspreiding van informatie door maatschappelijke organisaties dragen bij aan actieve en goed geïnformeerde burgers en een veerkrachtige samenleving.

Conclusie

Goede Doelen Nederland is het volledig eens met het toepassingsbereik van dit wetsvoorstel, zodat aan charitatieve en ideële instellingen (goede doelen) geen beperking wordt opgelegd. Het is immers van belang dat goede doelen de benodigde ruimte houden om mensen om steun te vragen. Een goed doel is geen commerciële partij met een winstoogmerk. De steun die wordt gevraagd is immers niet voor het goede doel zelf, maar voor de samenleving. Mensen willen graag helpen. Maar liefst 76% van de Nederlandse huishoudens steunt één of meerdere goede doelen. Die betrokkenheid is een sterke basis. Door fondsenwerving werkbaar te houden, zorgen we ervoor dat mensen die willen bijdragen dat ook kunnen — zonder onnodige drempels. Zo blijft er zoveel mogelijk geld over voor waar het écht om gaat: hun bijdrage aan de samenleving.⁶

Met vriendelijke groet,

Margreet Plug

Directeur-bestuurder Goede Doelen Nederland

⁶ Goede Doelen Nederland, 2024, *Geven in Nederland 2024* <https://goededoelennederland.nl/over-de-sector/nieuws/onderzoek-geven-in-nederland-2024-gepubliceerd>